

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Literatura oświecenia - wykład (Wykład), PG_00141422						
Kierunek studiów	Filologia polska (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2026/2027		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	1		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	2		Liczba punktów ECTS		2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Filologii Polskiej -> Zakład Historii Literatury Polskiej						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Anna Reglińska-Jemioł				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	15.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	15		1.0		34.0	50
Cel przedmiotu	Celem przedmiotu jest przybliżenie studentom kultury literackiej polskiego oświecenia. Także kształcenie umiejętności odczytywania i interpretacji tekstów tego okresu. Wykład obejmuje przegląd wybranych zagadnień obrazujących dominujące w epoce tematy, idee, motywy i zjawiska historycznoliterackie.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[FPL3_U06] Potrafi ocenić poziom swoich kompetencji oraz rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego w zakresie literaturoznawstwa.	Student potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze w zakresie literatury epoki oświecenia, kierując się wskazówkami prowadzącego.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[FPL3_K01] Efektywnie organizuje swoją pracę na obszarze literaturoznawczym i krytycznie ocenia stopień jej zaawansowania.	Student zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy o epoce oświecenia i jest świadomy umiejętności dotyczących badania tekstów z tej epoki, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się; potrafi pracować samodzielnie oraz w grupie nad zagadnieniami związanymi z epoką oświecenia; samodzielnie przygotowuje tezy do dyskusji podejmując w ten sposób i inicjując proste działania badawcze związane z epoką oświecenia; ma świadomość znaczenia tradycji oświeceniowej w kulturze polskiej.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[FPL3_U03] Posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie literaturoznawstwa.	Student potrafi rozpoznawać podstawowe problemy literatury oświeceniowej, identyfikować styl dzieła, pisarza, epoki literackiej; interpretuje twory autorów okresu oświecenia za pomocą typowych metod interpretacji, uwzględniając specyfikę epoki; formułuje w mowie i piśmie tezy interpretacyjne w zakresie szczegółowych zagadnień z literatury epoki z wykorzystaniem właściwej terminologii, podstawowych ujęć teoretycznych oraz różnych źródeł.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[FPL3_W02] Ma rozszerzoną wiedzę z historii literatury polskiej i powszechnej.	Student ma uporządkowaną wiedzę o literaturze polskiego oświecenia, jej etapach i rozwoju; zna elementy biografii oraz twórczość ważniejszych przedstawicieli literatury polskiej okresu oświecenia (np. Bogusławski, Bohomolec, Karpiński, Kniaźnin, Krasicki, Naruszewicz, Trembecki, Zabłocki); potrafi omówić znaczenie wkładu epoki oświecenia w rozwój literatury i kultury polskiej (ze szczególnym uwzględnieniem tej teatralnej); rozumie założenia światopoglądowe okresu oświecenia; potrafi przedstawić związki między powstawaniem dzieł literackich a sytuacją polityczną Polski; rozpoznaje związki literatury oświeceniowej z innymi sztukami (muzyką, malarstwem); potrafi wymienić i scharakteryzować główne gatunki literatury oświeceniowej; ma wiedzę o zależnościach zachodzących między literaturą polskiego oświecenia a literaturą powszechną, głównie francuską; ma wiedzę na temat najważniejszych czasopism, instytucji, towarzystw, mecenatu królewskiego czy magnackiego w Polsce osiemnastowiecznej.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja

	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[FPL3_U01] Potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje z zakresu literaturoznawstwa z wykorzystaniem źródeł mówionych i pisanych dostępnych we wszystkich mediach.	Student wyszukuje, analizuje i poddaje krytycznej ocenie informacje dotyczące epoki oświecenia, wykorzystując źródła mówione, pisane i elektroniczne.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[FPL3_W01] Ma rozszerzoną wiedzę o miejscu i znaczeniu literatu-roznawstwa w systemie nauk oraz o jego specyfice przedmiotowej i metodolo-gicznej.	Student ma uporządkowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu literatury oświecenia w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
Treści przedmiotu	Panorama oświecenia (granice chronologiczne, wewnętrzna periodyzacja i nazewnictwo epoki oraz jej tło społeczno-kulturowe). Klasycyzm, sentymentalizm, rokoko (ekspozycja głównych prądów literackich epoki: najważniejsze gatunki, dzieła, idee, tematy, twórcy). Forma wykładu ma charakter programu autorskiego i w zależności od osoby prowadzącej podejmuje się odmienną tematykę w zakresie treści szczegółowych.		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Warunkiem uczestnictwa w zajęciach jest zaliczenie pierwszego semestru ćwiczeń z literatury staropolskiej. W wyjątkowych przypadkach osoba prowadząca zajęcia może odstąpić od tych wymogów. Uczestnik zajęć powinien wykazać się wiedzą z zakresu poetyki, posiadać umiejętność samodzielnego tworzenia prac pisemnych z wykorzystaniem różnych źródeł. W przypadku studentów z zagranicy konieczna jest znajomość języka polskiego w stopniu umożliwiającym zrozumienie treści prezentowanych podczas zajęć i aktywny w nich udział. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest wcześniejsze zaliczenie ćwiczeń (szczegóły patrz: karta przedmiotu: literatura oświecenia, ćwiczenia) oraz zaliczenie wykładu, na które składa się: wykonanie pracy (100%) w formie przygotowywanego zespołowo portfolio z tematyki poruszanej na wykładach lub zaliczenie kolokwium z tematyki wykładów (100%), czy też pisemne opracowanie zagadnienia wybranego przez osobę prowadzącą (100%). O formie tej decyduje osoba prowadząca wykład i informuje o niej na początku cyklu zajęciowego.		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Egzamin ustny: 3 pytania z treści programowych przedmiotu oraz znajomości lektur	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Każdorazowo na początku semestru osoba prowadząca ustala zestaw lektur wymaganych do zaliczenia przedmiotu. Osoba prowadząca może także wybrać teksty spoza poniższej listy lektur (zarówno odnośnie zaliczenia ćwiczeń, kolokwium z lektur, czy egzaminu) Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu): 1. wykorzystywana podczas zajęć • "Abyśmy o Ojczyźnie naszej radzili. Antologia publicystyki doby stanisławowskiej, oprac. Z. Goliński, Warszawa 1984 (5 artykułów do wyboru, ze wskazaniem na prace: H. Kołłątaja, S. Staszica, F.S. Jezierskiego, J. Wybickiego); • Bogusławski Wojciech, <i>Cud albo Krakowiaki i Górale</i>, oprac. M. Klimowicz, wyd. 2, Wrocław 2005, BN I 162; • Bohomolec Franciszek, <i>Małżeństwo z kalendarza</i>, [w:] <i>Komedie na teatrum</i>, oprac i wstępem poprzedził J. Kott, Warszawa 1960; • Feliński Alojzy, <i>Barbara Radziwiłłówna. Tragedia w pięciu aktach</i>, [w:] <i>Polska tragedia neoklasycystyczna</i>, wybór i oprac. D. Ratajczak, Wrocław 1989, BN I 260; • Karpiński Franciszek, <i>Poezje wybrane</i>, oprac. T. Chachulski, wyd. 2 zmien., Wrocław 1997, BN I 89; • Dionizy Książnin Franciszek, <i>Wybór poezji</i>, oprac. W. Borowy, Wrocław 1948, BN I 129; • Krasicki Ignacy, <i>Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki</i>, oprac. M. Klimowicz, wyd. 7 zmien., Wrocław 1975, BN I 41; • Krasicki Ignacy, <i>Monachomachia i Antymonachomachia</i>, wstęp i oprac. Z. Goliński, Wrocław 2003 (lub wyd. BN I 197); • Krasicki Ignacy, <i>Satyry i listy</i>, wstęp J.T. Pokrzywniak, oprac. Z. Goliński, wyd. 2 zmien., Wrocław 1988, BN I 169; • <i>Literatura barska. Antologia</i>, oprac. J. Maciejewski, wyd. 2 zupełnie zmien., Wrocław 1976, BN I 108 (3 teksty do wyboru); • "Monitor" 1765-1785. <i>Wybór</i>, oprac. E. Aleksandrowska, Wrocław 1976, BN I 126 (2 art. do wyboru); • Naruszewicz Adam, <i>Liryki wybrane</i>, wybrał i oprac. J. W. Gomulicki, Warszawa 1965; • Niemcewicz Julian Ursyn, <i>Powrót posła. Komedia w trzech aktach oraz Wybór bajek politycznych</i>, oprac. Z. Skwarczyński, wyd. 10, Wrocław 1983, BN I 4 (lub wyd. wcześniejsze); • Potocki Jan, <i>Rękopis znaleziony w Saragossie</i>, na podstawie przekładu E. Chojeckiego oprac. E. Zarych, Kraków 2003 (lub wyd. inne) (tu 10 początkowych rozdziałów); • <i>Świat poprawiać - zuchwale rzemiosło. Antologia poezji polskiego Oświecenia</i>, oprac. T. Kostkiewiczowa i Z. Goliński, Warszawa 1981 (tu przykładowo: J. Ancuta, K. Beniśawska, J. Czyż, E. Drużbacka, J. Jasiński, W. Mier, W. Rzewuski, J. Szymanowski, K. Węgierski, J.P. Woronicz); • Trembecki Stanisław, <i>Sofijówka</i>, wydał J. Snopek, Warszawa 2000; • Wirtemberska Maria Anna, <i>Malwina</i>, Kraków 2002; • "Zabawy Przyjemne i Pożyteczne" (1770-1777), wstęp i oprac. J. Platt, t. I-II, Wrocław 2004 (lub wyd. BN I 195) (2 teksty do wyboru); • Zabłocki Franciszek, <i>Fircyk w załotach</i>, oprac. J. Pawłowiczowa, wyd. 3, Wrocław 1986, BN I 176 (lub w: <i>Teatr Franciszka Zabłockiego</i>, oprac. J. Pawłowiczowa, t. 3: <i>W kontuszu i we fraku</i>, Wrocław 1995). 2. studiowana samodzielnie przez studenta • Klimowicz Mieczysław, <i>Oświecenie</i>, wyd. 9, Warszawa 2002 (lub wyd. wcześniejsze); • Kostkiewiczowa Teresa, <i>Klasycyzm, sentymentalizm, rokoko. Szkice o prądach literackich polskiego Oświecenia</i>, Warszawa 1975; • <i>Słownik literatury polskiego Oświecenia</i>, pod red. T. Kostkiewiczowej, wyd. 3, Wrocław 2002 (między innymi: <i>Oświecenie, Klasycyzm, Sentymentalizm, Rokoko, Obiady czwartkowe, Kuźnica Kołłątajowska, Okolicznościowa poezja polityczna, Poezja legionowa, Polemiki literackie, Powieść, Salony literackie</i>).
-----------------------	-------------------------	--

	Uzupełniająca lista lektur	Literatura uzupełniająca 1. Teksty literackie (2 pozycje do wyboru): - Dmochowski Franciszek Ksawery, <i>Sztuka rymotwórcza</i>, [w:] <i>Oświeceni o literaturze. Wypowiedzi pisarzy polskich 1740-1800</i>, oprac. T. Kostkiewiczowa i Z. Goliński, Warszawa 1993 (lub wyd. BN I 158); - Karpiński Franciszek, <i>Historia mego wieku i ludzi, z którymi żyłem</i>, oprac. R. Soból, Warszawa 1987; - Kitowicz Jędrzej, <i>Opis obyczajów za panowania Augusta III</i>, wstęp. M. Dernałowicz, wyd. 3, Warszawa 2003 (tu: <i>Wstęp</i> i fragmenty tekstu); - Krajewski Michał Dymitr, <i>Wojciech Zdzaryński życie i przypadki swoje opisujący</i>, wstęp i oprac. I. Łossowska, Warszawa 1998. - Krasicki Ignacy, <i>Bajki</i>, oprac. Z. Goliński, Wrocław 1975, BN I 220 (wybór); - Węgierski Tomasz Kajetan, <i>Wiersze wybrane</i>, wybrał, tekst ustalił oraz wstępem poprzedził J.W. Gomulicki, Warszawa 1974; <i>Wiersze polityczne Sejmu Czteroletniego</i>, cz. I-II, z papierów E. Rabowicza oprac. K. Maksimowicz, Warszawa 1998-2000 (wybór). 2. Opracowania (2 pozycje do wyboru): - Ignacy Krasicki: <i>nowe spojrzenia</i>, red. naukowa: Z. Goliński, T. Kostkiewiczowa, K. Stasiewicz, Warszawa 2001; - Kadulski Irena, <i>Komedia w polskim teatrze jezuickim XVIII wieku</i>, Wrocław 1993; - Kaleta Roman, <i>Oświeceni i sentymentalni. Studia nad literaturą i życiem w Polsce w okresie trzech rozbiorów</i>, Wrocław 1971; - Kostkiewiczowa Teresa, <i>Oświecenie próg naszej współczesności</i>, Warszawa 1994; - Kotarski Edmund, <i>Gdańska poezja okolicznościowa XVIII wieku</i>, Gdańsk 1997; - Maksimowicz Krystyna, <i>Poezja polityczna a Sejm Czteroletni</i>, Gdańsk 2000; <i>Pisarze polskiego Oświecenia</i>, pod red. T. Kostkiewiczowej i Z. Golińskiego, t. 1-3, Warszawa 1992-1996 (wybór haseł); - Platt Julian, <i>Sielanki i poezje sielskie Adama Naruszewicza</i>, Warszawa 1967; - Przybylski Ryszard, <i>Klasycyzm czyli prawdziwy koniec Królestwa Polskiego</i>, Gdańsk 1996; - Ratajczakowa Dobrochna, <i>Komedia oświeconych 1752-1795</i>, Warszawa 1993; - Żbikowski Piotr, <i>Klasycyzm postanisławowski. Zarys problematyki</i>, Warszawa 1999
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Wykład ma charakter zajęć autorskich, zależnych w kształcie od osoby prowadzącej. Omawiane zagadnienia każdorazowo mogą poruszać odmienne treści, w kontekście omawianych wybranych utworów literackich epoki oświecenia. Przykładowe zagadnienia, które mogą być poruszane podczas wykładu: ramy czasowe formacji oświeceniowej, zarys przemian społecznych i cywilizacyjnych w epoce, znaczenie edukacji w oświeceniu, ważniejsze instytucje kultury, środowiska twórcze, myśl teoretycznoliteracka epoki, prądy literackie, wybrane sylwetki twórców tego okresu, kulturotwórcza rola kobiet w oświeceniu, kultura teatralna, czasopiśmiennictwo doby oświecenia.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.